

gram, samt om Dansk Kvindesamfunds Forhold til den internationale Valgretsalliance.

Frk. *Helene Berg*: En af Grundene til, at vi her i Danmark staar saa langt tilbage, hvad angaar Kvindens Valgret, er sikkert den, at der bag Kravet herom ikke findes et fast organiseret, enigt og energisk Samarbejde.

Adskillige Bihensyn, som intet har med Sagen at gøre, har faaet Lov at bore sig frem og brede sig, og det store Hovedhensyn — Sagen selv — har ikke faaet Lov at bemægtige sig Tankerne og tage alle Kræfter i sin Tjeneste.

Naar vi ved dette Møde har ønsket at drøfte „Muligheden af en Sammenslutning imellem de danske Kvindeforeninger, der har Kvindens kommunale og politiske Valgret og Valgbarhed paa deres Program“, saa er det for at gøre et Forsøg paa at komme ud af den Uklarhed, som det med Rette er bleven hævdet, at vi befinder os i, hvad angaar Arbejdet for Kvindens Valgret, og for om muligt at naa ind i et Samarbejde — en Samvirken af alle de Kræfter, som vil dette Maal.

Jeg vil ikke indlade mig paa at søge at udrede, hvordan vi er kommen ind i den nuværende uklare Situation, eller at dømme om, hvor Ansvar for Uklarheden ligger. Dette er i hvert Fald ikke *min* Sag. Iøvrigt er det sikkert frugtesløst at komme ind paa en Drøftelse heraf, og jeg vilde beklage, om vi under Forhandlingen fortabte os i unyttige og tidsspildende Diskussioner om dette.

Vi maa derimod søge at finde ud af, hvad det er, der er galt i den nuværende Tingenes Tilstand, og det maa vi søge at faa rettet. Vi maa sætte alle uvæsentlige Bihensyn til Side, se bort fra Sympatier og Antipatier og glemme alle Meningsforskelligheder, saalænge vor Mening aldeles intet vejer i Samfundets Vægtskaal.

Det er, og efter min Mening med Rette, bleven bebrejdet D. Kv. Sf., at vi ikke har taget klart og absolut Standpunkt før i den allersidste Tid, ikke har sagt, saadan at det ikke kunde misforstaas: Det som er vor Hovedopgave, det vi vil over og fremfor noget andet, det er Kvindens kommunale og politiske Valgret og Valgbarhed. Der kunde sikkert være undgaaet megen Uklarhed, hvis D. Kv. Sf. for længe siden havde foretaget det Skridt, som vi har foretaget her i Dag ved i vore Loves § 1 at indtage dette klare Standpunkt. Men endskøndt D. Kv. Sf. har været noget tilbageholdende og forsigtig i sine Krav, saa kan det dog næppe bestrides, at det er inden for D. Kv. Sf., at Størsteparten af de Kræfter har været og er samlet, som vil Kvindens Ligestilling med Manden, og som ikke blot vil det og siger det, men som i en Aarrække har arbejdet for dette, og som

ved sit Arbejde har saaet en Sæd, der nu begynder at vokse op og bl. a. viser sin Frugt i den voksende Interesse for Kvindens Valgret.

Nu i den allersidste Tid har der jo været stærkt Røre i forskellige Kvindekredse, og Spørgsmaalet om Kvindens Valgret har trængt sig stærkt i Forgrunden — ikke alene i Finland, Rusland, England osv. — men ogsaa her i Danmark, og ud af dette Røre, ud af denne i videre Kredse end før vaagnende Interesse for Kvindens Valgret har der, hvad der er meget naturligt og efter min Mening glædeligt, dannet sig nye Foreninger med det Hovedformaal at virke for Valgretten. Saaledes i København Politisk Kvindeforening, i Vejle en Aflægger af denne og i København endvidere en — foreløbig i hvert Fald — mere privat Stemmeretsklub, og muligvis vil der, efter som Bevægelsen breder sig bestandig videre, dannes Foreninger og Klubber rundt omkring i Landet. Dette er naturligt, thi man kan ikke vente eller forlange, at alle skal kunne samles under een Hat; hver maa følge sin Overbevisning og finde den Form, der bedst stemmer med den, og findes der ikke allerede saadan en Form, saa vil der, om Overbevisningen er stærk nok dertil, skabes en ny Form. Ærligheden og Friheden maa have sin Plads, og jo mindre snæver og begrænset en Form er, jo flere vil der kunne rummes inden for den.

Jeg sagde før, at det efter min Mening var glædeligt, at der dannedes nye Valgretsforeninger — *dette dog kun for saa vidt som, at alle disse forskellige Ytringsformer for det samme Krav kan staa sammen i enigt og ærligt Samarbejde.*

Men Arbejdet maa føres efter rene og klare Linier. Dette er ikke hidtil sket i vort Land. Man har dannet et Forbund, bestaaende af en broget Blanding af Foreninger, der arbejder for mange forskellige i og for sig udmærkede Formaal, men bare ikke for Kvindens Valgret; man har sagt og siger: disse Foreninger, der staar i Forbundet, tæller saa og saa mange Hundreder — eller man kan vel snarere tælle dem i Tusinder — hvilket imidlertid ikke har den ringeste Betydning i denne Sammenhæng, da de jo slet ikke arbejder for Valgretten, og man har meldt dette Forbund ind i den internationale Kvindestemmeretsalliance, endskønt det udtrykkelig staar i Alliancens Konstitution, at Alliancen skal bestaa af Kvindestemmeretsforeninger.

For at komme ud af Uklarheden og faa Arbejdet for Kvindens Valgret organiseret paa en fuldt ud loyal Maade, maa de, som vil arbejde for Kvindens Valgret, slutte sig til en eller anden af de Foreninger, der som sit Hovedformaal har Kvindens Valgret, og som altsaa kan kaldes en Kvindestemmeretsforening — foreløbig har vi alt-